

เอกสารคำแนะนำ

การจัดการดินหลังน้ำท่วม

ในนาข้าว

การเกิดสภาวะน้ำท่วมพื้นที่นาข้าว อาจเกิดได้ 2 กรณี คือ จากฝนตกหนักน้ำไหลบ่าท่วมฉับพลัน หรือน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานาน ผลกระทบและความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของข้าว ดังนั้นหลังจากน้ำลดลงในระดับปกติจึงควรมีการจัดการดินที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว ซึ่งความรุนแรงของความเสียหายขึ้นกับระยะการเจริญเติบโตของข้าว ความลึกของน้ำ และระยะเวลาการท่วมขัง ดังนี้

สภาพน้ำท่วมที่กระแสน้ำพัดพาหน้าดิน จุลินทรีย์ และธาตุอาหาร

น้ำท่วมข้าวอายุระยะต้นกล้าไม่น้อยกว่า 30 วัน

ความเสียหายของข้าวหลังจากน้ำท่วม

1. ระยะต้นอ่อนที่อายุน้อยกว่า 30 วัน ถ้าท่วมเกิน 10 วัน ข้าวลอยและแช่น้ำเสียหายทั้งหมด
2. ระยะแตกกอ น้ำท่วมมิดยอดเกิน 1-2 สัปดาห์ ข้าวแช่น้ำเน่าตาย กรณีข้าวโผล่พ้นผิวน้ำ หลังน้ำลดจะทำให้ต้นข้าวหักล้ม

3. ระยะเกิดช่อดอก ทำให้ชะงักการเกิดช่อดอกเป็นผลให้เมล็ดลีบในระยะหลัง
4. ระยะใกล้ออกดอก รวงจะโผล่ไม่พ้นกาบใบ
5. ระยะออกดอก จะทำให้เมล็ดข้าวลีบ
6. ระยะใกล้เก็บเกี่ยว ถ้าน้ำท่วมขังนาน ข้าวจะล้มและเน่าเมล็ดข้าวงอก

น้ำท่วมข้าวระยะเก็บเกี่ยว ข้าวจะล้มและเน่า 150

ผลกระทบต่อคุณสมบัติของดินหลังน้ำท่วม

ในขณะที่น้ำท่วมขังในระดับสูง ดินจะอิ่มตัวด้วยน้ำ ทำให้ดินขาดอากาศ และเกิดปฏิกิริยาทางเคมีบางอย่าง ก่อให้เกิดสารประกอบอินทรีย์ เช่น กรดบูทริก และไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซึ่งเป็นพิษต่อต้นข้าว **หลังน้ำลด** ควรระบายออกแล้วปล่อยให้ดินแห้ง นอกจากนี้ปริมาณอินทรีย์วัตถุ จุลินทรีย์หน้าดิน และธาตุอาหารจะลดลงจากบริเวณที่ถูกกระแสน้ำพัดพาไป แต่จะเพิ่มขึ้นในพื้นที่ลุ่มต่ำจึงควรปลูกพืชผัก หรือพืชไร่ในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีธาตุอาหารพืชสะสมอยู่ในตะกอนมาทับถม

แนวทางการจัดการดินในนาหลังน้ำท่วม

1. นาข้าวระยะแตกกอ

- ลดระดับน้ำในแปลงนา โดยระบายน้ำออกให้ยอดโผล่พ้นน้ำ
- เมื่อน้ำลดดูสภาวะปกติ ควบคุมระดับน้ำให้เหลือ 5-10 เซนติเมตร
- ใส่ปุ๋ยตามอัตราแนะนำ พร้อมฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 2 อัตรา 5 ลิตรต่อไร่
- เมื่อข้าวอายุ 50 และ 60 วัน ข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสงที่ปลูกในดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 10 กิโลกรัมต่อไร่ ที่ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ 30 วันก่อนข้าวออกดอก
- สำหรับพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสงใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่

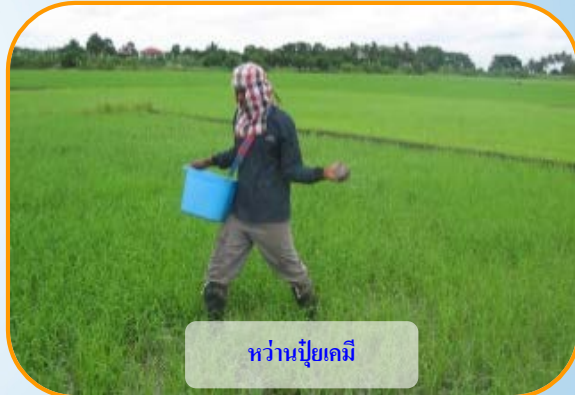
ฉีดน้ำหมักชีวภาพจากสารเร่ง ซูเปอร์พด.2

2. นาข้าวระยะออกรวง เร่งระบายน้ำออก และไม่ควรใส่ปุ๋ยเคมี โดยเฝ้าระวังโรคและแมลงระบาด

3. นาข้าวระยะสุกแก่ เก็บเกี่ยวข้าวและตากให้แห้งโดยเร็ว เพื่อลดความชื้นของเมล็ด

4. นาข้าวที่ได้รับความเสียหายเกือบทั้งหมด

- เมื่อน้ำลดลงจนแห้ง เตรียมดินปลูกข้าว ในฤดูปลูกถัดไป
- ไถกลบตอซังข้าวที่เหลืออยู่ในนา เพื่อให้ตอซังข้าวย่อยสลายเป็นปุ๋ยต่อไป
- กรณีที่ไม่สามารถปลูกข้าวทันตามฤดูกาล แนะนำให้ปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง อัตรา 5 กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบระยะออกดอก เพื่อปรับปรุงดิน และเพิ่มธาตุอาหารในดิน หรือผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองหรือจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม

หว่านปุ๋ยเคมี

ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

ไถกลบพืชปุ๋ยสด

ไถกลบตอซังข้าวที่หมักด้วยน้ำหมักชีวภาพ พร้อมเตรียมดินเพื่อปลูกข้าวฤดูถัดไป

